

Balatonbörényi gyűjtés: Vörös József plébános/1972.I.24/

Özv. Tóth Imréné, Tóth Mária, 62 é./Sávoly/

Missziós kereszt előtt:

Előttem tündöklék Krisztus keresztje,
De nincs rajta drágalátos szent teste,
Mert szűz anyja elvétette,
És szűz ölébe helyeztette.

Hajnali ének:

Fölbredetem Istenem álmonból,
Szent nevedben kijövök ágyamból,
Közelit már a te fényes napod,
Mivel hasad szép piros hajnalod.

Hajnal előtt felkel, a próféta
Zsoltárában, mint maga megírta,
Zengedezett a szép angyalokkal,
Hálát adott megnyugodt ajakkal.

- - -

Özv. Horváth Istvánné, Sárdi Margit, 65 é.

Reggel, este:

Én lefekszem én ágyamba,
Mint a testi koporsóba
Őriztetek szent angyalok,
Máriának kebelében.

Kelj fel, kelj fel, Mária!

Mefogták az Ur Jézust,

Dárdává dárdázták,

Marokvesszővel vesszőzték,

Hét csöpp vére elcsöppent,

Az angyalok fölszedték,

Krisztus eljbe vitték.

Krisztus Urunk azt mondta,

Ki ezt az imádságot lefektében háromszor,

És fölkelésében háromszor elmondja,

Nem vettetik a kárhozatra,

Hanem fölvitetik a magas mennyországba. Ámen.

- - -

Özv. Szekeres Jenőné, Nyers Julianna, 78 é.

Reggel, este:

Fehér rózsá Mária!

Engem Jézus találam

Ur Jézus, ablakomon,

Kimenvén az ajtón

Föltekintek a magas égre,
Ott látok egy mustromfát,
Kívül aranyos, beül kegyelmes,
Közepébe szőnyeg.
Ott vót Krisztus Urunk ^{szent} levele,
Abba mondatott hátszer hét szent mise,
Egyszer én ott hallgattam
Szerelmes szent fiammal,
Az ártatlan Jézusommal,
Egyszer elkapták mellőlem
a kegyetlen zsidók,
Keresem utcáról utcára,
Megláttam szent Lukács evangélistát,
Kérdelem tőle, nem láttad a szerelmes szent fiamat,
Az ártatlan Jézusomat?
Menj el, menj el a fekete föld szive alá,
Kiáltsd, hirdesd: Teremtőm!
Aki ezt az imádságot elmondja
Háromszor lefektében, háromszor fölkelteben,
Nem vettetik a purgatórium tüzébe. Ámen.

- - - -

Varga Anna, 65 é./Nagymama írta a könyvébe/

Urfelmutatás után:

Ó, Jézus eucharisztikus szive,
Fölszentelt pajaidnak mintaképe,
Arra a szeretetre, amely akkor égett benned,
mikor nekünk legméltóságosabb Oltáriszentséget szerzeted,
Lobbantsd lángra ugyanazon szerektettel szolgálada alázatos szivét. Ámen.
Jézusom! szenteld meg papjaidat,

Szent vagy Uram, add, hogy ők is szentek legyenek a világ előtt,
Ők közvetítik nekünk az örök üdvösséget.

Szent papokat adj nekünk Uram!

Hogy példájukon épüljön a gyenge,

Add, hogy szereteted tüze eméssze föl életünket a mennyei Atya dicsőségére!

/A következő imát nagyanyámtól tanultam, aki 1926-ban halt meg 76 éves korában, és Balatonujlakon született/: Stáció végén egy ima:

Megjártuk már a szent keresztutat,

Melyen a szenvedő Jétus haladt,

Bár csak mi is úgy járhattuk volna,

A Jézus előtt, hogy ez kedves volna.

E szent utat előbb is ő járta,

Midőn vállán keresztjét hordozta,

Hogy fölvigye a Kálváriára

Fölszegezték a magas keresztfára.

Fájdalmas szentséges szüz Mária!
E szent utat gyakorta megjárta,
Hol szent fia kinhelyét találta,
Letérdelt, könnyekkel áztatta.

Kérjük azért a fájdalmas Anyát,
Kérje értünk szenvedő szent fiát,
Hogy fogadja kedvesen imánkat,
Most elvégzett búcsújárásunkat.

Az ő keserves kinszenvedésem
Legyen mi lelkünk üdvösségére,
Részeltesse a megholt hiveket,
Purgatóriumba szenvedő lelkeket. Ámen.

/A következő imát énekelték is az egyes alkalmakkor/:

Kimondták a sentenciát,
Jézus fejére a halált,
Keresztfát tették vállára,
Hogy vigye, majd meghal rajta.

Midőn vitte a keresztfát,
Meglátta az édesanyját,
Ugy elkeseredett szive,
Hogy már el kell válni tőle.

Mária is, hogy meglátta,
Hogy szent fiát hóhér hajtja
Hegyes tör járta át szivét,
Hogy vérbe látta szülöttjét.

Fölért Jézus már a hegyre,
Az ő meghaló helyére,
A keresztfát lefektették,
Jézust arra terítették.

Midőn állott a keresztfán,
Jézus teste függött rajta,
A föld el kezdett mozogni,
Sarkaiban megindulni.

Midőn Mária ezt látta,
Hogy szentfia meg van halva,
Fölkiáltott, oh, jaj nékem,
"Meghasad anyai szivem!

Jézust keresztről levették,
Szüz anyja ölébe helyezték
Szent fiára ráborula,
Szent sebeit csókolgatta.

Nem volt temetése pompa,
Ugy tették be a sirboltba,
Csak szent János és Magdolna,
Zokogtak könnyet hullajtva.
Ó, fájdalmas szüz Mária,
Fogadj be társaságodba
Hogy teveled keseregjünk,
Egykor mennyben örvendhessünk. Ámen.

-
Esti ének:

Adjon Isten jó éjszakát,
Küldje hozzánk szent angyalát,
Terjessze ránk szent áldását,
Bátorítsa szivünk álmát.

Mennyi csillag van az égen,
Mennyi füstöl van a földön,
Jézus annyiszor áldassék,
Szüz Mária tiszteltessék,
Jézus és kegyes szüzanya,
Szent József dicsőült atya,
Ez éjjel védelmezzetek,
Minket hiven őrizzetek.

Hogy amidőn nyugszik testünk,
Jelenléteteken lelkünk
Örvendezzen és vigadjon,
Szivünk is néktek szolgáljon.
Tiszták legyünk a vétektől,
Mentes minden veszélyektől,
És majd megújult erővel,
Nevetekbe kelhessünk fel. Ámen.

Más esti ének:

A fényes nap tőlünk eltávozott,
Az ő fényétől minket elhagyott,
Nappali fény éjjelre változott,
Fáradtagnak nyugodalmat hozott.

Minden élő megy nyugodalomra,
Az Istentől kirendelt álmra,
De én Uram úgy megyek ágyamba,
Mintha mennék gyászos koporsómba.

Mert hoha most erős, fontos vagyok,
De több napot magamnak nem hagyok,
Azt gondolom, minden nap utolsó,
Ez éjszaka a koporsó.

Midőn ágyam adom én testemet,
Deszka közé záratom éltetem,
Hosszabb álm érheti szememet
A kakasszó hozhatja végemet.

Özg. Filo Lajosné, Szántó Erzsébet, 80 é./Nagymamától, az 1900-as években tanultunk.
Rózsafüzért elvégeztük,
Szűz Mária téged kérünk,
Vedd kegyesen hiveidnek,
Buzgóságát népeidnek.

Midőn rózsafüzért mondunk,
Rózsával koszorút fonunk,
Ezzel téged, oh, Mária,
Tisztelünk Jézus szent anyja.

Mária kezében kinyílt egy rózsa,
enne tündöklő szép koszorúja,
Piros, fehér, zöld a levelei,
Szűz Mária ezt nagyon kedveli.

Kinyílt az égi virág aranybimbója,
Feljött a siralomvölgynek hajnalcsillaga,
Üdvözlégy szép szűz Mária,
Mennyeországnak királynéja, egek virága,
Ezerszer köszöntünk téged szép szűz Mária.

Névnapiodnak szent ünnepén azt kérjük tőled,
Hogy a te szent malasztoddal töltsd be szívünket,
Ó, kérünk, légy segítségünk,
Esedezzel miérettünk, mennyországban,
Ezerszer köszöntünk téged szép szűz Mária.

Vessünk számot, hát édes Istenem,
Hogy lelkemet ne kelljen féltennem,
Hogy lehessen bátrabban szóllanom,
Midőn meg kell előtted állanom, Amen-.

Édes jó Istenünk! hallgasd meg imánkat,
Áldd meg a mi ezeréves gyönyörű hazánkat,
Álld meg két kezeddél, tartsd mindig rajta,
Mosolyogva, szeretettel, ne legyen bus napja.

Názáretbeli Jézus, a zsidók királya,
Veszedelemben forgók Istene,
Megtestesült szent ige,
Ne hagyj a bűnben elveszni!
Szent Isten, szent erős Isten,
Szent és halhatatlan Isten,
Könyörülj rajtunk!

Hét kereszt alatt lefekszek,
Hét kereszt alatt fölkelek,
Őrizz angyal éjfélig,
Boldogságos szűz Mária virradtig,
Jézus Krisztus mindétig,
Hogy gyarló testem nyugodjon,
De szivem el ne aludjon,
Hogy téged lássalak,
Minden gonosz távoztasson,
Sátánok megköttessenek,
Hogy testemhez ne férközzenek,
Engedd ezt nékem kegyesen,
Atya, Fiu fölségesen,
Élvén örök dicsőségben,
Most és mindörökké, ámmen.

Ma van péntek annak napja,
Jézust elfogták a zsidók,
Fölfeszítették a magas keresztfára,
Hol foly a szent vére,
Szomorodott szent szive,
Hervadt szent lelke,
Szól a boldogságos szép szűz Mária,
Ó, fiam, szent fiamszerelmes szent fiam!
Én azt gondoltam, te leszel bús,
Látod s fiam, én lettem bús!
Aki ezt az imádságot háromszor lefektében,
Háromszor fölkelésben elmondja, megüdvözitem.
Keservesen sirátja Mária fiát, Amidőn a keresztfán látja szent fiát,
Mária, Mária, Mária, Szűz Anyám!

Édesanyád könnyeire hivatkozva kérlek, Megkötözött, megfeszített Jézus
risztusom, Hallgasd meg kérésem, Bocsásd meg minden bűnömet!

Örök Atya, Miatyánk Isten, följánlom neked az Ur Jézus Krisztus kin-
szenvetését, Őt mérségös sebeim begyógyulásáért.

Örök Atya, Miatyánk Isten! Följánlom neked az Ur Jézus Krisztus megosto-
rozása, oszlophoz való láncolása, tövissel való megkoronázása érdeme által,
Bocsáss meg nekem, könyörülj meg rajtam, hogy lelki-testi sebeim begyógyul-
janak.

Örök Atya, Miatyánk Isten! Följánlom neked az Ur Jézus Krisztus vérrel
verejtékezett az Olajfákhegyén, Bocsáss meg nekem, hogy lelki-testi sebeim
begyógyuljanak. _

Názáretben van egy mustromfa,
Kivül aranyos, belül kegyelmes,
Én ott hallgatom az én szerelmes szent fiammal,
az ártatlan Jézusommal.
Egyszer elkapják mellőlem a kegyetlen zsidók,
Keresem utcákról utcákra, sehol nem találom,
Előtárlom szent Lukács evangélistát,
Nem láttad szerelmes szent fiamat, az ártatlan Jézusomat?
Ó, anyám, nyám, szép Szüzanyám!
Menny el, meny el a fekete föld szibe alá,
Ádám magvai közé, és ott kiáltsd, hirdesd,
lefektekbe, fölkeltekbe: bizony mondom én teremtem,
megváltóm és megszentelóm,
aki titeket a szent vérével megváltott.
Aki ezt az imádságot háromszor lefektében,
Háromszor fölkelteben elmondja, megüdvözitem.

- - - - -

Özv. Tomáty Mártonné, Öreglak, 74 é./öreglaki idősektől tanulta/
Szól a kakas, Máriát kiáltja,
Mária, kelj fel, elfogták szent fiadat,
Vasdárdával dárdázzák,
Vasszögekkel csapkodják,
Hét csöpp vére elcsöppenik,
Az angyalok fölszedik,
Arantányérba teszik,
Isten elejbe viszik.
Aki ezt az imádságot este, reggel elmondja,
Hét bűne megbocsáttatik, ámen.

-

Ó, te szép, piros hajnal,
Kiben Mária nyugoszik,
Nap tüle teletik,
Pokol tüle távozik,
Itt Istennek szállása,
Angyalok gyűlése.
Egy csepp vér lecsöppenik,
Az angyalok fölszedik,
Árijába teszik, Isten elejbe viszik,
Uram Jézusom, hálát adok neked,
Hogy megőriztél ezen sötét éjszakában
Tüztől, víztől, hirtelen haláltól,
Rossz embernek szándékától,
Mindennemű kárvallástól,
Uram, hallgasd meg kérésemet
és könyörgésemet, jusson eszedbe, Ámen.

-Én lefekszek én ágyamba,
Mind a Jézus koporsóba,
Három angyal fejem felett,
Egyik őriz, másik vigyáz,
A harmadik a bűnös lelkemet várja. Ámen.

fehér rózsza Mária!

Engem Jézus találjon,
Szeretetével szeressen,
Szent vérével megváltson.
Kelj fel Mária, elvitték szent fiadat,
Dárdával dárdázták,
Koronával koronázták,
Hét csepp vére elcsöppent,
Az angyalok fölszedték,
Jeruzsálembe vitték.

Ó, fiam, édes Jézus! nyujtsd ki a te szent kezedet,
Hadd kössem be szent sebedet.
Aki ezt az imádságot elmondaná este, reggel, hét bűne bocsánata.

Főljánlom Uram ezen kis imádságomat az Ur Jézus Krisztusnak keserves
kiszzenvedéséért, a bolg. szűz Mária hét fájdalmáért, magam pátrénusomért,
őrző szent angyalomért, úton, vizen járókért, özvegyekért, árvákért, szegény
megnyomorultakért, a világból kimuúlt hivekért.

Édes Jézusom, hálát adok tenéked, hogy megőriztél, megtartottál a mai
szent napon. Őrizz meg ezen sötét éjszakának idején tüztől, víztől, ve-
szedelemségtől, szerencsétlenségtől, kétségbeeséstől és a hirtelen haláltól
ment meg Uram minket. Ámen. -Bölcső felett: /előtte, utána 3 Üdvöllégyet mo-
Az erdőben van egy kápolna, Abban van a boldogságos sz. Mária, Előtte térde-
pel egy barát, Kéri a bold. sz. Mária, hogy ezen a kisgyereken Isten után
segítsen, Ámen. -

Karácsonyi ének:/1910-ban Öreglakra jött egy kántor Vas megyéből,és attól tanultuk/:

Mily ragyogó fény árad az égen,
Betlehem uszik fényözⁿőében,
Égi csodára nyílt meg az égⁿ,
Szent örömet zeng angyali nép:
Megszületett a Jézus!

Ébred a pásztor angyali szóra,
Álmait váltja drága valóra,
Menjetek ott,hogy glória zeng,
A picci hajék fénybe dereng,
Ott született a Jézus.

A mi szívünk is gyuljon öröme,
Szent fia itt van köztünk örökre,
Zenⁿgünk az Urnak hálaimát,
Megszabadítva már a világ,
Megszületett a Jézus.

Kánai menyegző éneke

Az igaz messiás már eljött,
Köztünk sokféle csodákat tett,
A vizet is borrá tette,
A násznépet vendégelte,
A kánai menyegzőbe.

Nagy lakodalmat ők kezdenek,
Jézust is meghívták vendégnek,
Őt követték tanítványi,
Mint a tyukot ő fiai,
Kánai menyegzőbe.

Az első tál ételt felhozták,
Jézust azzal meg is kínálták,
Mindenben megvolt az étek,
Csak a borba volt a vétek,
Kánai menyegzőbe.

Jézus anyja eztet meglátta,
Fogyatkozásukat megszánta,
Fiam,mondta,borunk nincsen,
Azért semmi kedvünk sincsen,
Kánai menyegzőben.

Hat kövödröt vízzel töltének,
Násznagyot mindjárt meg is kínálták,
Násznagy a bort megkóstolá,
Mindjárt vőlegányt szólítá,
A kánai menyegzőben.

Minden ember-ugymond-elsőbe,
Jó bort ad a vendég elébe,
De te a jót megtartottad,
És az alábbvalót hoztad,
A kánai menyegzőben.

Adja Isten,mi is mulassunk,

Amikor lakodalmat tartunk....

/A következőt egy öreg nénitől tanultam 1930 körül/:Litáni után/M-kép előtt

Piros hajnal fölragyogott a csillagos égen,
Kétezer év lesz nemsoká,az üdvözlet zengjen,
Názáretben van egy szép Szüz,Mária a neve,
Elfogadja a köszöntést,Szentlélek jegyese.
Ugy a földön, mind a mennyben üdvözlégy Mária,
Száz milliószor üdvözlégy az Ur Jézus szent anyja.

Mária képednél,
Királyi székednél,
Földig leborulunk,
Szent szinednél.
Ó,üdvözlégy,
Irgalmas légy,
Ha innen kimúlunk,
Hozzád fölvégy.

Nincs párod Istennél,
Szebb vagy az egeknél,
Édesebb szent neved,
Minden méznél.
Ó,üdvözlégy,
Irgalmat tégy,
Ha innen kimúlunk
Hozzád fölvégy.

Halálunk óráján,
Sirhalmunk nyílt száján
Add, hogy ezt zenghessük,
Édesanyánk: Ó üdv.l....stb.

Nyiljon ki szivetekbe az örömvirág,
"engjétek, hogy hallja meg az egész világ,
Égi anyánk, hozzád jöttünk,
Lángadozva, mert szerettünk,
Ó, szűz Mária, megköszöntünk,
Ugy mint egykor az Ur angyala.

Aki itt áll reménnyel, tebbenned bizik,
Az soha életében nem csatlakozik,
Égi anyánk.... stb.

Boldog lesz a siron túl annak a napja,
Ki e szavakkal mehet be a mennyországba,
Égi anyánk.... stb.

-
befejezési ének/egy buzsáki nénitől/:

Hála legyen az Istennek,
"incsen már vissza semmi,
E szép ájtatosságunkról
El ne maradjon senki,
Most nyílik örömvirágunk,
Ájtatosságunk lezárjuk.
Ez éjjel gyöngyharmatja,
Szálljon le mindnyájunkra.

Szende álom, mily kedves vagy,
Testünknek kellemtes,
De az ima és szép ének
Igen szent, üdvösséges,
Ezeket így kell követnünk,
"ert az Isten rendelése:
Imádkozzunk, dolgozzunk,
Istennek hálát adjunk.

Órzó angyal Máriával,
Kalauzunk legyetek,
Ha elmegyünk lepihenni,
Ott is megőrizzetek,
Nem választunk más pártfogót,
Isten előtt jobb szószólót,
Mint az Ur Jézus anyját,
A kegyes szűz Máriát.

Ezt kiáltjuk bevégezésre: dicsértessék Jézus neve,
Jó éjszakát kívánunk, "ár mi utnak indulunk.

Esti ének:

Uram, Jézus Krisztus, már utnak indulunk,
A te szent nevedben innend elbucsuzunk,
"elvesszük szent keresztedet,
Ez vezéreljen bennünket, A mi hajlékunkba.

Boldogságos szent szűz Mária,
Jöjj segítségünkre e sötét éjszaka,
Fogadj szent szivedbe, mely latt Jézust hordoztad,
és szűz tejeddel tápláltad,
Szentséges Szüzanya.

Órzó szent angyalunk, jöjj segítségünkre,
E hosszú utunkba őrizd meg lelkünket,
Kit Ur Isten oltalmunkra,
Rendelt vigasztalásunkra,
Segíts minket haza a mi hajlékunkba.

- - - - -

özv. Tóth Imréné, Tóth Mária, 62 é/Sávoly/, 1972. jan. 28-én: /Édesapám-
tól az I. vil. háború alatt/:

Reggel.

Uti piros szép hajnal,
Kibe Mária elnyugszik,
Ur szünete, szünete, -
Napkelete, kelete,
Pokol tüle távozik,
Ott Istennek szállása,
Angyaloknak gyűlése.
Krisztus Urunknak egy
csöpp vére elcsöppent,
Az angyalok fölszedik,
Aranytálba tetetik,
Krisztus Urunk elejbe vitetik,
Krisztus Urunk azt mondja,
Hogy aki ezt az imádságot lefektében háromszor,
és fölkeltében háromszor elmondja, az megüdvözülni fog. Amen.

Estvéli ének:

Deborulnak már az egek,
Nyolcra jár az óra,
Minden lélek készülhet már
A nyugodalomra.
Kérjük szép szűz Máriát,
Nyerjen nekünk jó éjszakát,
Mindnyájunknak, Amen.

Szeretettel itt dicsérünk,
Óh, édes Szüzanyánk,
Kérünk, ez áldott éjszakán
Viselj gondot reánk.
Köszöntjük drága nevedet,
Drágalátos képedet,
Ó, szép szűz Mária,
Egek Nagyasszonya.

Akik most itt buzgósággal
ide érkezünk,
Jézus Mária szent nevéből
Ma megemlékeztünk,
Szent áldásod adjad nekünk.
Melyért mostan esedezünk.
Előtted könyörgünk
Szentségss Atya ur Isten,
Ez estét hoztad reánk,
Segítséget tőled várunk,
Teljes Szentháromság,
Engedd, hogy neved dicsérjük,
Jézus szent anyját tiszteljük,
Mennyben veled legyünk.

Óh, irgalmasságnak atyja,
Mennyei szent Atyám,
Te nagy irgalmasságodból
Én kegyelmes Atyám,
Én lefekszek én ágyamba,
Ó, eget királya,
Virrassz fel jó egészségben
Szent neved dicséretére.
Ragyognak már a csillagok,
Szűz tiszteletedre,
Tündöklök a szép holdvilág
Jézus szerelmére,
Kérünk Jézus, jó éjszakát,
Mindnyájunknak, Ámen.

--
Özv. Paranyai Mártonné, Benke Etelka, aki 1972. ápr. 27-én 90 éves
korában halt meg. - Ötvenszer volt gyalok Sümegen. - Fent nevezett
előénekestől Kovács Teréz sekrestyés hallotta az alábbi éneket / SzVU.146.sz /

Hol vagy én szerelmes fájdalmas anyám,
Hol talállak téged én kegyes dajkám?
Tárd ki karjaidat, végy öledbe,
Hadd halljak meg Anyám szerelmedbe,
Szentséges Fiad is keresztfán meghalt,
De azután teste szűz öledben volt,
Ott anyai karod átölelte,
Végy engem is anyám szűz öledbe.

Én is átalvertem törrel szivedet,
Jaj, hogy emeljem fel hozzád szememet,
Ó, bocsáss meg nekem édesanyám,
Mert elveszne lelkem, ha elhagynál.

Légy velem, ha eljön majd a végóráim,
Mely kiterít engem hidegágyomra,
Szenz Szűz karjaidba hajtom fejem,
Sziveddel egyesül fásult szívem.

Gyűjtötte: Vörös József plébános, B.berény, 1972-ben.

--

Ó, Jézus, Jézus, ó kegyes Jézus légy velünk,
Könyörgünk néked, Szent békességet adj nekünk.
Ha a bűn égek, ha ver az élet vihara,
Csillagos égben Segíts az égbe, Mária.
Mária Őre, hü kísérője Szent József,
A beteg ágnál És a végórán védelmezz.
Ha erőnk nincsen, Példátok intsen, Szentcsalád,
A szívünk tiszta Megnyilik majd a mennyország.
Törökkoppány, Sümegi Györgyné, 1936.